

Die ene uitzonderlijk mooie parel

De vandaag gelezen evangelietekst houdt ons het volgende beeld voor: het koninkrijk is als... een koopman die tussen alle mooie parels een uitzonderlijk mooie vond en besloot daarvoor alles te verkopen. Uit dit prikkelende beeld komt een gerichte vraag op mij af: ziet U zichzelf ook al staan op de markt, twee handen vol glanzende parels en dan: Welke is die ene parel denkt U? Waar zou je alles voor opzij leggen en laten gaan?

Een vriend van mij kreeg acht jaar geleden de diagnose ALS. Dat is een afschuwelijke spierziekte waarbij de spierfuncties één voor één uitvallen uiteindelijk resulterend in de dood. Voor zijn ziekte had hij alles mee. Een mooi uiterlijk, een goede baan, een leuke vrouw. Hij was sportief, sociaal, geliefd. Maar toen zijn buitenkant stukje bij beetje begon af te brokkelen en hij allerlei functies verloor, liet hij een prachtige binnenkant zien. Samen met zijn vrouw liet hij de mensen om hem heen in zijn kwetsbaarheid en gebrokenheid delen. Hij liet ons weten hoe met hem om te gaan, hoe we hem te eten moesten geven, hoe we zijn mond het beste konden afvegen. Hij hielp ons over onze schroom heen met zijn directe aanwijzingen en humor. Hij vond betekenis in vriendschap en liefde. Ook werd hij strijdbaar. Zijn doel was om deze toen nog onbekende ziekte op de kaart te krijgen om het vervolgens zo snel mogelijk van de kaart te krijgen. Hem zou het niet meer helpen maar hopelijk wel mensen die na hem zouden komen. Hij werd van Sunny Boy een inspirerend figuur voor velen; een leider zou je kunnen zeggen.

Als je met hem sprak leek hij meer te weten, een dieper begrip te hebben van het leven. Alsof er een tijdloos iets, een bepaalde grotere wetenschap uit zijn ogen straalde. Hij had zich door de brokken van zijn chaos, zijn diepe wonden van verlies en pijn heen geworsteld. Hij kwam uit bij wat hem niet afgenomen kon worden: zijn onverwoestbare kern. Door zijn gebroken huis heen werd zijn blik steeds helderder. Wat niet meer werd wat wel en waartoe. Door de dood heen opende hij zich steeds verder naar het leven. Alsof hij een voor ons nog verborgen schat had gevonden. Hij was zo menselijk mens. Alsof hij iets van het koninkrijk van de hemel begreep wat wij maar nauwelijks kunnen bevatten. Al zou hij deze terminologie nooit gebruikt hebben.

In onze vriendenkring ontstond na zijn uitvaart aan alle kanten gesprek. Ik zou willen dat ik betekenis kon vinden zoals hij dat vond! De vragen die gesteld werden waren niet de minste: Hoe kom ik dicht bij de bron van het leven? Waar leef ik voor? Wat heeft hij ontdekt dat ik maar niet vinden kan?

Er werden diezelfde dag door mensen in gesprek voorbeelden genoemd van mensen die inspireren, van mensen die in aanraking gekomen zijn met iets groters en die dat uitstralen. Onze vriend natuurlijk wederom, maar ook wereldwijde bekende figuren als Mandela, en Malala- het meisje uit Pakistan. Zelf moest ik denken aan de tentoonstelling over de Russische schilder Malevitch in het Stedelijk Museum. Pas toen hij in contact kwam met armoede, mensen om hem heen die met een grote groep drie paar schoenen moesten delen, kreeg de schilder een gevoel van urgentie. Nu had hij wat te zeggen, te bevechten, te bewaren. Vanaf toen kopieerde hij geen Franse impressionisten meer maar begon hij zijn eigen stem en stijl te vinden. Malevitch werd schepper van iets nieuws en vanzelf een

kunstenaar van betekenis. Zijn parel ging glanzen.

Betekenis vinden kan dus kennelijk voortkomen uit een gevoel van urgentie. In de voorbeelden die ons inspireren gaat het vaak om mensen die geconfronteerd werden met de onrechtvaardige en hardvochtige kanten van het leven. Ze kwamen voor een situatie te staan van kiezen of delen. En dan bleek die schat of die glanzende parel wel degelijk vindbaar.

Maar in het dagelijkse leven is het soms moeilijk om een weg te vinden naar een leven vol betekenis. Tussen het voortkabbelen, soms doormodderen en zelfs volhouden door. Met soms overvolle agenda's, allerhande moeten en willen en hier en daar grote en kleinere problemen en uitdagingen. Voor je het weet ben je altijd in de weer en doe je ook nog eens heel erg je best maar weet je eigenlijk bij god niet waarom en waartoe.

En als we dan terug denken aan de lezing, welke is die ene parel denkt U?

Veel mensen zullen zeggen 'mijn kinderen' of 'mijn partner'. Terwijl we, als we eerlijk zijn, weten dat onze dierbaren nooit van ons zullen zijn en dat zij vroeger of later hun eigen weg gaan. Ik vermoed dat velen op de tweede plaats dan zouden zeggen: 'mijn gezondheid'. Maar ook daarvan weten we allemaal dat het niet maakbaar is en zeker niet voorgoed. Als dat het niet is, wat dan wel? Misschien dat je dan nog zou uitkomen bij passies in het werk of in hobbies maar ook die kun je verliezen.

Waar kan ik dan voor altijd op varen in welke situatie dan ook? Waar zou ik alles voor over moeten hebben? Dan kom ik, en dan moet ik aan die verborgen schat denken, toch een laagje dieper uit, misschien wel veel dichterbij huis. Het zit volgens mij diep verborgen in mijzelf en in U, in ons allemaal; als het allermenselijkste antwoord op een goddelijke roep; het beantwoorden van de meest basale vraag, die Adam gesteld werd toen hij uit het paradijs verbannen was en ook aan ons gesteld wordt namelijk de volgende: 'Mens waar ben je'.

Want als je je deze vraag laat stellen, en niet wegduikt tenminste, dan is er maar één antwoord mogelijk vermoed ik, namelijk: 'Hier ben ik. Ik moet misschien hier en daar opgepoetst worden maar ik ben er wel. Dit ben ik. Het is niet meer maar zeker niet minder. Ik durf tevoorschijn te komen met mijn geschiedenis en bagage. Met mijn rafelranden, scherpe kantjes, onvermogen en opgelopen deuken. Met wat ik te geven heb: mijn specifieke talenten, levenservaring en mijn vermogen tot liefde. Mijn energie, mijn geest'. En als je die schat eenmaal hebt ontdekt dan verandert het landschap waarin je leeft voorgoed: het wordt jouw land en de verborgen schat word jij zelf.

In dit nieuw ontdekte landschap gelden andere waarden en wordt een menselijke taal gesproken. Er is in dit landschap veel te winnen. Hier word je minder verlamd door angst en voel je ruimte voor vertrouwen en lef. Beelden van status, perfectie en succes verliezen hun aantrekkingskracht; ervaringen van menselijkheid en kwetsbaarheid voeren de boventoon. Schoonheid kan een andere betekenis krijgen. Je gaat naar solidariteit verlangen in plaats van alleen voor jezelf te zorgen. Een onverschillige houding voelt minder comfortabel, je kunt en wilt je hier laten raken. Je ziet stralen van licht door allerlei duisternis heen.

Mijn vriend had in zijn ziekteproces een nieuw landschap ontdekt. Hij sprak, terwijl hij nooit voor dit genadeloze lot zou hebben gekozen, toch van 'geluk'. Hij gaf zijn leven vanaf de ziekte een hoger cijfer dan aan de eerste helft daarvoor. Hij had van alle mooie parels afstand moeten doen en was zelf een glanzende parel geworden.

Die ene parel, een verborgen schat, dat zijn wij zelf misschien wel. Als dat zo is dan is er heel wat te bewaren en te bewaken in onszelf en in de omgang met elkaar en de wereld om ons heen. Stel je voor ieder van ons zou deze vraag dagelijks toelaten: mens waar ben je? en dat we dan dagelijks daarop zouden antwoorden: ik ben er. Waar ik nu ben, met heel mijn hebben en houwen, mijn teleurstellingen, mijn hoop, mijn successen, mijn missers. Soms wankel, soms heel sterk, maar hier ben ik! Wie weet hoeveel we nog aan elkaar en de wereld om ons heen te geven hebben, wie weet hoe we nog kunnen schitteren, allemaal parels in dat ene Rijk van God.

Gelezen: Matteüs 13; 44-46, 51-52

Claartje Kruijff